

**KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)
OPIS PRZEDMIOTU**

Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Genetyka	
<i>kod kierunku/profil/poziom/forma/pozycja z planu</i>		Genetics	
Język wykładowy	Polski		
Rok akademicki	2021/2022		
Kierunek w zakresie	Fizjoterapia		
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie		
Profil studiów	Ogólnoakademicki		
Forma studiów	Stacjonarne		
Semestr / semestry	III zimowy		
Przynależność do grupy zajęć	Moduł A: Biomedyczne podstawy fizjoterapii		
Status przedmiotu	Obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS	Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Liczba punktów ECTS
	Wykład	20 h	2 ECTS
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów	Przedmiot powiązany z praktycznym przygotowaniem zawodowym służy zrozumieniu genetycznych podstaw cech człowieka, poznaniu diagnostycznych metod molekularnych oraz ich ograniczeń.	
	z dyscypliną	Podstawy naukowe umożliwiające zrozumienie zjawiska dziedziczności i zmienności w populacjach ludzkich.	
Forma nauczania	Tradycyjna zorganizowana w uczelni wspomagana e-konsultacjami oraz materiałami dostępnymi on line.		
Wymagania wstępne	Znajomość podstaw genetyki, biologii medycznej i molekularnej na poziomie szkoły średniej..		
Jednostka prowadząca	Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu		
Koordynator	Prof. dr hab. Roman Zieliński		
Osoby prowadzące	Prof. dr hab. Roman Zieliński		
Adres strony internetowej pjo	https://www.matgen.pl		
Adres e-mail, telefon koordynatora	prof.romanzielinski@gmail.com https://www.matgen.pl		

EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

<p>Cel kształcenia:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nabycie wiedzy z zakresu genetyki pozwalającej na zrozumienie zjawiska dziedziczności i zmienności organizmów, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji człowieka jako elementu środowiska przyrodniczego. 2. Zrozumienie roli człowieka w zachowaniu środowiska i jego zrównoważonym rozwoju. 3. Zrozumienie genetycznych uwarunkowań niektórych jednostek chorobowych u człowieka. 4. Zrozumienie wpływu środowiska na kształtowanie cech. 5. Zrozumienie powiązań człowieka ze środowiskiem wynikających z jego ewolucji i współbywania z innymi organizmami i wirusami. 6. Nabycie wiedzy o nowoczesnych metodach diagnostyki molekularnej oraz ich ograniczeniach.
<p>Treści programowe. Wykłady</p>	<p>Wykłady: 20 h prowadzonych jako 10 wykładów po 2 h. Wykłady dostępne na stronie: https://www.matgen.pl</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komórka i cykl życiowy. Teoria komórkowej budowy organizmów. Budowa komórki prokariotycznej i eukariotycznej, rozmiary komórek. Struktury komórkowe: błony biologiczne, mitochondria, liposomy. Budowa jądra komórkowego: nukleoplazma, błona jądrowa, chromatyna, jąderko. Cykl życiowy komórki: regulacja cyklu, mitoz, mejoza. Organizmy modelowe w badaniach biologicznych. 2. Genetyka mendłowska. Definicja i zastosowania w biologii człowieka, przemyśle farmaceutycznym, spożywczym, znaczenie mutantów. Podstawowe pojęcia genetyczne: gen, allel, SNP, locus, fenotyp, genotyp, polimorfizm, homo i heterozygota, dominacja i recesywność. I i II prawo Mendla: mejozytycznej uwarunkowania praw Mendla, analiza doświadczeń mendla na grochu. Dziedziczenie mendłowskie u człowieka. Rozwinięcie mendelizmu: allele wielokrotne, kodominacja na przykładzie grup krwi. Współdziałanie genów na przykładzie fenotypu bombajskiego. Analiza rodowodów: terminologia, przykłady. 3. Chromosomowa teoria dziedziczności. Chromosom: budowa chromosomu, liczba chromosomów, haploidy, diploidy, liczba podstawowa. Ploidalność: euploidy i aneuploidy. Kariotyp. Chromosomopatie u człowieka. Chromosomy płci. Determinacja płci u <i>Drosophila melanogaster</i> i u człowieka. Sprzężenie z płcią na przykładzie hemofilii. Rozchodzenie się genów leżących na jednym chromosomie podczas mejozy. Sprzężenie genów całkowite i częściowe: rozszczepienia. Crossing-over: definicja, formowanie się mostów, efekty. Pojęcie odległości genetycznej. Mapy genetyczne. 4. Struktura materiału genetycznego. Kwasy nukleinowe: budowa chemiczna, nazewnictwo, szlaki syntezy, struktura przestrzenna, formy. Wiroidy. Wirusy: cechy, materiał genetyczny, przykłady. Organizacja materiału genetycznego u Prokariota: chromosom bakteryjny, białka histonopodobne, plazmidy. Struktura materiału genetycznego Eukariota: budowa chromatyny, histony, nukleosom, włókno 30 nm, białka SMC, pozioy upakowania DNA. 5. Geny. Ewolucja definicji genu, zmienność struktury genów, pojęcie ORF. Budowa genów u wirusów. Geny Prokariota: schemat ciągłej struktury genu Prokariota, budowa genów u wybranych patogenów człowieka: geny KatG i rpoB u <i>Mycobacterium tuberculosis</i>. Geny Eukariota: struktura mozaikowa, rodziny genów, geny globinowe, geny rDNA. Liczba genów u różnych grup organizmów, minimalny zestaw genów, syntetyczna komórka. KOŁOKWIUM 1 obejmujące Wykład 1-5: zdalnie przy pomocy MS Forms. 6. Genomy. Definicja genomu. Wielkość genomu u różnych organizmów, konwersja jednostek, wartość C, liczba nukleotydów. Gęstość genów. Zawartość G+C. Organizacja genomu Prokariota: genomy koliste i replichory, genom <i>E. coli</i>, <i>M. tuberculosis</i>, genomy liniowe na przykładzie <i>Borrelia burgdorferi</i>. Organizacja genomu Eukariota: kolinerność i syntenia, regiony bogate i ubogie w geny, genomy <i>Saccharomyces cerevisiae</i>, <i>Poaceae</i>, genom ssaków. Transpozony: występowanie, podział, rola transpozonów w ewolucji, transpozony człowieka. 7. Przepływ informacji genetycznej. Centralny Dogmat Biologii Molekularnej w wersji Crick'a. Uproszczenie Watsona. Przepływ poziomy i pionowy. Replikacja DNA: model semikonserwatywny, kierunek replikacji, fragmenty Okazaki, etapy replikacji in vivo. Reakcja PCR. Transkrypcja; polimerazy RNA, inicjacja, czynniki transkrypcyjne i promotory. Dojrzwianie mRNA u Eukariota, spliceosom. Translacja: rola rybosomów, tRNA. Kod genetyczny. Struktura białek. 8. Gatunki alternatywne w żywieniu człowieka. Ewolucja diety człowieka, gotowanie jako adaptacja, indoeuropejskie korzenie głównych zbóż, rewolucja neolityczna. Właściwości dietetyczne głównych zbóż, ślady udomowienia w genomie. Zmiany zróżnicowania gatunkowego diety człowieka. Znaczenie gatunków alternatywnych w diecie: cechy, przykłady gatunków alternatywnych i ich właściwości odżywczych. Nutrigenomika i molekularne podstawy żywienia. 9. Organizmy modyfikowane genetycznie (GMO). Wsparcie dla GMO w Europie. Definicja GMO. Otrzymywanie GMO: organizm transformowany i transgeniczny, techniki transferu genów, efekty na poziomie genomu. Wykorzystanie GMO w medycynie, przemyśle i rolnictwie. Zagrożenia środowiskowe, zdrowotne, ekonomiczne. 10. Homo olympicus. „Fenotyp sportowca”: cechy fizyczne, rola środowiska, rola treningu. Genetyka „fenotypu sportowca”: cechy ilościowe, pułap tlenowy, geny DRD2, GNB3, ACSL1, FTO, EPOR. Testy diagnostyczne, zagadnienia etyczne. KOŁOKWIUM 2: Wykład 6-10: MS Forms

Metody dydaktyczne (kształcenia):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład z wykorzystaniem technik multimedialnych oraz z elementami dyskusji. 2. Praca samodzielna z wykorzystaniem internetowych baz danych i materiałów udostępnionych on line, w tym samodzielne rozwiązywanie wybranych problemów na podstawie materiałów zamieszczanych on line, prezentacje multimedialne. 3. Dyskusja z wykorzystaniem technik e-learningu.
Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obecności: Zgodnie z art. 18, punktem 4 regulaminu studiów w UTH dla studentów pierwszego roku oraz jednolitych studiów magisterskich wykłady są obowiązkowe. Obecność studentów na wykładach może być kontrolowana. <ol style="list-style-type: none"> a. Wykłady udostępniane są na stronie https://www.matgen.pl w postaci pliku pdf na licencji CC (dostęp publiczny). Wykłady są udostępnione najpóźniej w dniu poprzedzającym zajęcia. b. Studenci zobowiązani są do zapoznania się z wykładem w dowolnym czasie (tryb asynchroniczny). c. Obecność na wykładach w trybie stacjonarnym jest kontrolowana za pomocą listy obecności. d. Zajęcia zdalne w czasie rzeczywistym odbywają się z wykorzystaniem narzędzia Teams udostępnioną przez uczelnię. Obecność na zajęciach będzie kontrolowana na podstawie zalogowania się, zgłoszenia w trakcie trwania zajęć. 2. Punktacja i oceny <ol style="list-style-type: none"> a. W celu zaliczenia przedmiotu należy uzyskać 31 punktów na 60 możliwych. b. Punkty w semestrze można uzyskać za: <ul style="list-style-type: none"> • kolokwia — maksymalnie 30 punktów (2 x 30); • za udział w dyskusji w czasie zajęć zdalnych, • za rozwiązanie prostego zadania lub omówienie problemu w trakcie zajęć – 2 punkty, • za dobrowolne, samodzielne przygotowanie prezentacji (jedna prezentacja w semestrze) na wybrany temat zgodny z tematyką wykładów – 5 punktów. c. Kolokwia są oparte na zagadnieniach podanych na końcu każdego wykładu. Daty kolokwiów oraz zakres materiału jest podany w planie wykładów. Daty kolokwiów znajdują się także w „aktualnościach” na stronie https://www.matgen.pl. Kolokwium odbędzie się z wykorzystaniem platformy MS Forms w siedzibie uczelni lub w trybie zdalnym w czasie rzeczywistym. d. W przypadku kolokwium w trybie asynchronicznym, należy bezwzględnie przestrzegać ostatecznego terminu nadsyłania prac. Prace nadesłane po terminie nie będą uwzględniane. e. Wszystkie punkty ważą tyle samo. Nie przewiduje się punktów ujemnych. Nie ma limitu punktów za aktywność. <p style="text-align: center;">Aktualna punktacja jest udostępniana na stronie https://www.matgen.pl</p>
Sposób obliczania oceny końcowej:	Zaliczenie wykładów + ćwiczenia (liczba punktów, ocena): <ul style="list-style-type: none"> • 31-38: 3,0 (dostateczny) • 39-45: 3,5 (dostateczny plus) • 46-51: 4,0 (dobry) • 52-56: 4,5 (dobry plus) • 57-60: 5,0 (bardzo dobry)

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi / (K) jest gotów do:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) Stopień osiągnięcia	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny
W1	Zna budowę komórki eukariotycznej, jej struktury. Zna budowę jądra komórkowego oraz stany patologiczne. Zna cykl życiowy komórki i jego modyfikacje.	A.W4 +++	Wykład 1	Zaliczenie Praca domowa	Test, prezentacja, rozpoznawanie struktur komórkowych.
W2	Zna wpływ elementów uwarunkowania środowiskowe ekspresji genów oraz uwarunkowania prowadzące do zaburzeń metabolicznych. Zna wpływ czynników fizycznych na kariotyp człowieka.	A.W12 ++	Wykład 1 Wykład 3 Wykład 8	Zaliczenie Praca domowa	Test, analiza wpływu żywienia i treningu na wydolność organizmu.
W3	Zna dziedziczenie chorób uwarunkowanych jednogеноwo, sprzężonych z płcią, oraz zna wpływ sprzężenia na częstość występowania chorób, zna patologiczne kariotypy oraz molekularne uwarunkowania chorób genetycznych i ich diagnostykę.	A.W20 +++	Wykład 2 Wykład 3 Wykład 5 Wykład 6 Wykład 7	Zaliczenie Praca domowa	Test, analiza rodowodów, analiza rozprzestrzeniania się chorób genetycznych.
W4	Zna dziedziczenie cech ilościowych u człowieka, zna molekularne podstawy ekspresji cech oraz regulację na poziomie transkrypcji i translacji.	A.W21 ++	Wykład 2 Wykład 7 Wykład 10	Zaliczenie Praca domowa	Test, analiza genetycznych podstaw wydolności sportowej.
W5	Zna czynniki warunkujące występowanie zaburzeń genetycznych.	B.W11 ++	Wykład 03 Wykład 8 Wykład 9	Zaliczenie Praca domowa	Test, prezentację na temat zagrożeń środowiskowych.
W6	Zna aspekty etyczne diagnostyki genetycznej chorób oraz zdolności człowieka.	B.W18 ++	Wykład 04 Wykład 8 Wykład 10	Zaliczenie Praca domowa	Test, analiza testów genetycznych i suplementów diety.
W7	Zna metody i techniki molekularne stosowane w diagnostyce chorób oraz ocenie zdolności ruchowych człowieka..	E.W1 +++	Wykłady od 1 do 10	Zaliczenie Praca domowa	Test, analiza danych genetycznych.
U1	Potrafi oceniać wpływ diety na ekspresję genów, potrafi dobrać dietę w zależności od dziedzicznych zaburzeń metabolicznych. Potrafi przewidzieć wpływ czynników środowiskowych na genom.	A.U8 ++	Wykład 2 Wykład 3 Wykład 4 Wykład 7	Zaliczenie Praca domowa, dyskusja	Rozwiązywanie zadań, modelowanie wpływu czynników fizycznych na genom.
U2	Potrafi organizować działania ukierunkowane na promocję zdrowego stylu życia w odniesieniu do diety oraz wpływu ruchu na ekspresję genów.	B.U4 ++	Wykład 4 Wykład 8 Wykład 10	Zaliczenie Praca domowa, dyskusja	Przygotowanie planu treningu, kompozycja diety. Marketing zdrowego stylu życia.
U3	Potrafi identyfikować problemy etyczne związane z diagnostyką genetyczną oraz uwzględnić w planowaniu terapii zagrożenia.	B.U8 ++	Wykład 5 Wykład 6	Zaliczenie Praca domowa, dyskusja	Przygotowanie zasad etycznych związanych z analizą genów i genomów.
U4	Potrafi przeprowadzić doświadczenia sprawdzające sposób dziedziczenia cech z wykorzystaniem metod genetyki klasycznej i molekularnej, oraz przeprowadzić dyskusję wyników.	E.U1 ++	Wykłady od 1 do 10	Zaliczenie Praca domowa, dyskusja	Przygotowanie projektu badania genetycznego.
U5	Potrafi przeprowadzić krytyczną analizę prac genetycznych z uwzględnieniem doboru grupy badawczej i kontrolnej, testów statystycznych oraz prawidłowości wyciągniętych wniosków.	E.U3 ++	Wykłady od 1 do 10	Zaliczenie Praca domowa, dyskusja	Esej na wybrany temat związany z genetyką człowieka.

Literatura podstawowa, literatura uzupełniająca, pomoce naukowe

1. Brown TA. 2019. *Genomy*. PWN. Wydanie III. ISBN: 978-83-01-20802-8
2. Drewa G, Ferenc T. *Genetyka medyczna. Podręcznik dla studentów*. Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, 2012.
3. *Journal of Human Genetics*. Dostęp: <https://www.nature.com/jhg/>
4. *Genetics Home Reference. National Institute of Health*. Dostęp: <https://ghr.nlm.nih.gov/>
5. NCBI. *National Centre for Biotechnology Information. Baza danych*. Dostęp: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
6. OMIM: *Online Mendelian Inheritance in Man. Baza danych*. Dostęp: <https://www.omim.org/>
7. Polok K.: *Genetyka i ewolucja. Zadania i problemy*. Wyd. SQL Olsztyn 2010. Wersja elektroniczna 2011. Dostęp: <https://zenodo.org/record/1254549>
8. Węgleński P. 2020. *Genetyka molekularna*. PWN. Wydanie VI. ISBN: 978-83-01-14744-0
9. Zielinski R, Polok K. 2021. *Materiały z genetyki i genetyki klinicznej dla studentów III roku kierunku lekarskiego*. Dostęp: <https://www.matgen.pl>

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS

Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]		
	Inne godz. Kontaktowe (IGK)	Zajęcia bez nauczyciela-praca własna studenta (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w wykładach	-	-	20 h
Samodzielne studiowanie tematyki wykładów	-	5 h	-
Udział w ćwiczeniach / ćwiczeniach laboratoryjnych	-	-	-
Udział w seminariach			-
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń/seminariów	-	-	-
Udział w konsultacjach	2 h	-	-
Przygotowanie do zaliczenia / egzaminu	-	10 h	-
Udział w egzaminie / zaliczeniu	3 h	-	-
Sumaryczne obciążenie pracą student	5 h/ 0,2 pkt. ECTS	15 h/ 0,5 pkt. ECTS	20 h/ 0,8 pkt. ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	1,5 pkt. ECTS		

Informacje dodatkowe, uwagi

Student ma na bieżąco dostęp do wszystkich materiałów wykładowych i ćwiczeniowych oraz swojej punktacji na stronie <https://www.matgen.pl>. Student ma dostęp do e-konsultacji.